

MORAVSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA OLMOUC

Ústav ekonomie

Vybrané mezinárodně-ekonomické instituce a jejich činnost

Selected international-economic institutions and their activity

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce: Doc. Ing. Richard Pospíšil, Ph.D.

Olomouc 2015

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem předkládanou bakalářskou práci vypracoval samostatně, pod vedením Doc. Ing. Richarda Pospíšila, Ph.D. Použitou literaturu a veškeré podkladové materiály uvádím v příloženém seznamu literatury.

.....

V Olomouci dne 31. července 2015

Poděkování

Rád bych vyjádřil poděkování všem, kteří byli ochotni diskutovat se mnou na danou problematiku a tím mi poskytli cenné informace.

Zvláštní poděkování patří vedoucímu mé práce Doc. Ing. Richardu Pospíšilovi, Ph.D. za jeho podnětné a vstřícné vedení, za jeho připomínky a za trpělivost, kterou projevoval při konzultování mé práce, za poskytnutí mnoha cenných rad, inspirace a čas, který věnoval mé práci.

OBSAH

ÚVOD.....	6
-----------	---

I. ČÁST TEORETICKÁ

1 SVĚTOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ.....	8
1.1 OKOLÍ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ	8
1.1.1 Evropská unie.....	8
1.1.2 Světová obchodní organizace (WTO).....	12
1.1.3 Další důležité instituce	13
1.2 MEZINÁRODNÍ MĚNOVÉ INSTITUCE	16
1.2.1 Členění mezinárodních měnových institucí	16
2 BRETTON-WOODSKÉ INSTITUCE.....	19
2.1 MEZINÁRODNÍ MĚNOVÝ FOND.....	19
2.1.1 Cíle Mezinárodního měnového fondu.....	20
2.1.2 Organizační struktura MMF.....	21
2.1.3 Zvláštní práva čerpání (Special Drawing Rights – SDR)	23
2.1.4 Členství v MMF	23
2.1.5 Vztahy ČR a MMF	27
2.2 SVĚTOVÁ BANKA	28
2.2.1 Cíle Světové banky	28
2.2.2 Členství ve Světové bance	29
2.2.3 Organizační struktura Světové banky	30
2.2.4 Úvěrová politika Světové banky	31
2.2.5 Přidružené agentury Světové banky	32
2.2.6 Vztah ČR a Světové banky	34
2.3 BANKA PRO MEZINÁRODNÍ PLATBY	35
3.2.1 Organizační struktura Banky pro mezinárodní platby	35
3.2.1 Aktivity Banky pro mezinárodní platby.....	36

II. ČÁST PRAKTICKÁ

3	PŘÍPADOVÁ STUDIE – ŘECKO, IRSKO.....	37
3.1	ŘECKO	37
3.1.1	Boj se zadlužováním Řecka	37
3.1.2	Platy ve veřejném sektoru	38
3.1.3	Řecká zahraniční bilance.....	39
3.1.4	Řecké dluhopisy – zájem, držení	41
3.1.5	Asistence MMF a jiných institucí v Řecku	41
3.1.6	Výzvy k řešení.....	43
3.2	IRSKO	45
3.2.1	Boj se zadlužováním Irska	45
3.2.2	Škrty, realitní a hypoteční bublina	46
3.2.3	Irská zahraniční bilance.....	47
3.2.4	Asistence MMF a jiných institucí v Irsku	48
3.2.5	Výzvy k řešení.....	49
3.2	ZÁVĚR – POMÁHÁJÍ TEDY MMF A JINÉ INSTITUCE V BOJI SE ZADLUŽENOSTÍ V ŘECKU A IRSKU?.....	50
	ZÁVĚR	52
	ANOTACE	53
	SEZNAM LITERATURY A ZDROJŮ	54
	SEZNAM OBRÁZKŮ	56
	SEZNAM TABULEK.....	56

ÚVOD

Pro současné celosvětové hospodářství je charakteristické nejen to, že je závislé na velmi úzké ekonomické spolupráci, která by měla mít za následek výraznější růst, jak na úrovni regionů, tak i států. Globalizace je pojem v dnešním světě již dobře zavedený. Během svého stoletého vývoje prošla více vývojovými stupni. Zatím poslední fáze započala mezi 80. a 90. lety 20. století a její specifikum tkví v tom, že se přímo dotýká více zemí, zahrnuje více oblastí a dotýká se všech společenských odvětví. Globalizace je vlastně proces provazující výrobu a trhy, díky rozvoji obchodu jako takového a postupně odstraňující bariéry omezující vyvážený ekonomický růst.

Globalizace má na jednu stranu celou řadu pozitiv. Na druhou stranu se ovšem všichni zúčastnění během procesu ocitají bez záruky, že vynaložené úsilí přinese očekávaný prospěch. Citlivým místem je zejména schopnost určitých zemí, účelně naložit s kapitálem ze zahraničí, či se zahraniční pomocí.

Úkolem této práce je objasnit vztahy a principy mezi světovou bankou a Mezinárodním měnovým fondem, potřebných pro praktické zpracování tématu, zmiňují proto globalizaci jako důležitý aspekt přímo navazující na činnost Mezinárodních měnových organizací, a zásadně ovlivňující jejich vývoj. Důvodem vzniku a cílem mezinárodních finančních organizací je zjednodušení mezinárodní měnové kooperace, zvyšování stability směnných kurzů a zpřístupnění úvěrů státům ocitnutým se v hospodářsky obtížné situaci, a tím podpořit jejich další rozvoj. Většina těchto institucí vznikla koncem 30. a 40. let 20. století jako reakce na světovou krizi. Jejich činnost se v průběhu času modelovala podle aktuálních problémů, či reagovala na nově vzniknuté krizové momenty v oblasti nadnárodního hospodářství. Tyto instituce mají pro finanční svět zásadní význam, jelikož přispívají k ekonomické stabilizaci, snižují záporné dopady globalizace a v rámci možností se snaží mírnit následky velkých otřesů, které zasahují finanční svět třeba právě dnes.

Rád bych při zpracovávání tohoto zajímavého tématu zmínil, že existenci těchto organizací shledávám jako velmi pozitivní, zejména pokud se jedná o velmi tíživé globální problémy. Světová chudoba a míra dluhu rozvojových zemí, dvě ze základních otázek, na které v této práci hledám odpověď.

Práce má dva základní oddíly, které jsou analýzou současného ekonomického prostředí. V prvním oddílu se práce zaměřuje na základní teorii a terminologii a shrnuje historický vývoj mezinárodních měnových institucí. V druhém oddílu práce zpracovává a hodnotí jednotlivé kroky vybraných finančních organizací, které mají řešit potíže dnešní zadluženosti zemí a srovnává problematiku v Řecku a Irsku.

Za velmi významnou považují mezinárodní měnovou spolupráci a na ni navazující vznik organizací, které mají v popisu činnosti stabilizovat mezinárodní měnový systém. Zde je nutno zmínit Mezinárodní měnový fond a Světovou banku, které budou podrobněji charakterizovány.

V závěru se práce zabývá prostředky a iniciativami, které mají snížit rozdíly v mezinárodní platební bilanci jednotlivých zemí, a které jsou použity v boji s chudobou a zadlužeností.

1. SVĚTOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

Hospodářství je celek, ve kterém probíhají hospodářské procesy, jako je výroba, rozdělování, směna, spotřeba; propojením těchto procesů uvnitř země vzniká národní hospodářství a propojením mezi zeměmi vzniká světové hospodářství.

1.1 Okolí národního hospodářství

Do sféry národního hospodářství podle mého názoru určitě spadá Evropská unie, CEFTA (Středoevropská dohoda o volném obchodu), EBRD (Evropská banka pro obnovu a rozvoj), ESVO (Evropské sdružení volného obchodu), OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj), GATT (Všeobecná dohoda o clech a obchodu, její nástupnickou organizací je světová obchodní organizace - WTO) a v neposlední řadě MMF (Mezinárodní měnový fond). Marková uvádí: „Česká republika se na počátku 90. let minulého století zapojila do Mezinárodního měnového fondu (MMF) a Světové banky (SB) a v roce 2004 se stala členem Evropské unie. Členství naší země v mezinárodních měnových institucích, zapojení se do Evropské unie, perspektivně i do měnové unie, vyvolávají potřebu hlubšího poznání mechanismů fungování a forem mezinárodní spolupráce v měnové oblasti.“¹

1.1.1 Evropská unie

Dle mého názoru je Evropská unie jedním z nejvýznamnějších prvků okolí národního hospodaření. Je to nadstátní útvar, který se vyvinul z několika mezinárodních organizací, a její vývoj směřuje ke vzniku konfederace. Původně tento vývoj započaly Evropské hospodářské společenství, Evropské společenství pro atomovou energii a Evropské společenství uhlí a oceli (dnes všechny slouženy do Evropské unie).

Základní principy Evropské unie jsou:

- Politické svobody a záruky lidských práv

¹ MARKOVÁ, J., *Mezinárodní měnová spolupráce*, s. 7.

- Svoboda volného kapitálu
- Svoboda volného pohybu lidí a pracovních sil
- Svoboda volného pohybu zboží a služeb

Evropská unie je tvořena:

- Celní unii - v rámci EU se neplatí clo
- Měnovou unii – od 1. 1. 1999 přechod na společnou měnu v bezhotovostním styku – EURO.

Orgány Evropské unie jsou:

Rada EU

Je hlavou EU. Každý stát je zastoupen jedním členem své vlády, přičemž záleží na projednávaných otázkách, zda se jedná o radu ministrů zahraniční nebo financí či zemědělství apod. Rada EU se schází dvakrát ročně a předsednictví v radě přechází dle abecedního pořádku po šesti měsících na jednotlivé členské státy, v nichž také střídavě zasedá.

Komise EU

Je to výkonný orgán, která působí jako vláda EU, se sídlem v Bruselu. Každý stát je zastoupen jedním komisařem a velké státy dvěma komisaři. Komise EU zastupuje Evropskou unii navenek, má roli statutárního orgánu.

Evropský parlament

Každý stát je proporcionalně zastoupen dle své velikosti různým počtem poslanců. Poslanci se sdružují ve frakcích podle své politické orientace (socialisté, liberálové,...). V čele parlamentu stojí předseda, volený na dobu 2,5 roku. Evropský parlament také rozhoduje o přijetí značné části zákonů EU.

Evropský soud

Počet soudců je určován radou, která též jmenuje soudce na dobu šesti let, přičemž každé tři roky se jmenuje polovina soudců. Předseda soudu je volen soudci. Při soudu působí generální advokáti v čele se soudem voleným prvním generálním

advokátem. Soud řeší spory mezi členskými státy navzájem, spory mezi členskými státy a orgány EU a též spory fyzických či právnických osob s orgány EU.

Soudní dvůr Evropské unie

Řeší spory mezi členskými státy unie. Sídlo je v Lucemburku.

Evropský účetní dvůr

Je nejvyšším orgánem finanční kontroly, tzn., že kontroluje příjmy a výdaje EU, které tvoří rozpočet unie. Nakonec vydává i výroční zprávu. Sídlo je taktéž v Lucemburku.

Když se provádělo referendum a Češi se měli rozhodnout, zda svůj hlas dát členství České republiky v Evropské unii, každý z nás určitě přemýšlel o tom, jaký přínos to pro nás mělo. Vždycky se musíme pokoušet o „pro“ a „proti“; Evropská unie byla námětem mnoha debat a polemik. Myslím si, že pocit účasti a odpovědnosti za dění a sjednocování v Evropě určitě převáží nad nevýhodami členství.

Již krátce po válce se některé státy snažily o organizace, které by koordinovaly ekonomickou spolupráci a snažily se obnovit některé evropské státy zničené válkou. První taková smlouva vstoupila v platnost již v roce 1952. Nejdříve byla dohoda mezi Německem a Francií, postupně se připojovaly další státy jako Itálie, Lucembursko, Nizozemí a další. Časem se vytvořil základ pro Evropskou unii, která existuje od roku 1993. V současné době je v ní 28 členských států. Naše republika požádala o členství v roce 1995. Evropská unie s námi uzavřela tzv. Evropskou dohodu, která nás měla na vstup do tohoto sdružení připravit; požadavky jsou označovány jako Kodaňská kritéria. V červnu 1995 schválila Evropská rada na svém zasedání tzv. Bílou knihu, která by měla přidružené země střední a východní Evropy připravit na začlenění do Evropské unie. Do Evropské unie směřují více než dvě třetiny našeho zahraničního obchodu.

Občané České republiky od doby, co se Česká republika stala členem EU, mají právo cestovat a nemuset trávit celé hodiny na celnici. Pokud má někdo podnik, může mít jeho pobočky i v jiné členské zemi, je možnost i pracovat nebo studovat v jiných členských zemích, což pro některé naše studenty je zajímavé. Evropská unie má

vypracovány určitá stipendia pro studenty. Výhodou při hledání práce je, že můžeme pracovat v zahraničí i bez pracovního povolení, stěhovat se za prací, aniž bychom přišli o sociální zabezpečení. Některé podniky ovšem nejsou schopny obstát v zahraniční konkurenci, protože dovážené zboží je levnější než domácí.

Česká republika nyní vystupuje s ostatními státy EU navenek jako jeden celek, který má společné zájmy, hlavně zajištění bezpečnosti státu, stabilitu v ekonomice, společně se pomáhá řešit situace žadatelů o azyl. Ekonomicky bychom měli lépe prosperovat, měli bychom jako stát mít více obchodních příležitostí, přístupu k veřejným zakázkám, zvýšení důvěry zahraničních investorů.

Jedním z hlavních cílů EU bylo zavedení společné měny ve všech členských státech EU, což je obrovskou výhodou i při vycestování do zahraničí. EU je tedy společenstvím demokratických států, spojených zásadami svobody, právního státu a úcty k lidským právům, jež se rozhodly vzájemně spolupracovat tak, aby to bylo výhodné pro všechny země, které v EU jsou. Cílem těchto integračních procesů bylo původně především zajistit mír a bezpečnost na kontinentu zpustošeném druhou světovou válkou. Významným motivem sbližování byla touha Německa a Francie už nikdy spolu neválčit a zajistit trvale přátelské vztahy mezi oběma národy. Důležitým aspektem byla i ekonomika, jejíž propojování mělo přispět k řešení ekonomických problémů a přinést zlepšení.

V některých odvětvích naší ekonomiky a obchodu platí daleko přísnější kritéria a předpisy, ale já si myslím, že nám to jen přispěje a není to na škodu. V poslední době se spousta občanů pozastavovala např. nad nutností balit koblíhy a neprodávat je volně. Ale EU požaduje od všech členských států, aby chránily spotřebitele před možnými škodlivými vlivy souvisejícími s prodejem zboží; u potravin to znamená, že požaduje, aby podmínky prodeje byly hygienické. Je ale na každém státu, jaký k tomu přijme předpis či jiné opatření. To závisí mj. na klimatických podmínkách, na tradicích. U nás např. vyhláška vyžaduje, aby v samoobslužném prodeji bylo určité pečivo balené. Vychází se z toho, že u nás je např. výskyt některých infekcí, včetně salmonelózy, příliš vysoký, proto se sáhlo k opatření, které je oproti některým jiným státům přísnější.

1.1.2 Světová obchodní organizace (WTO)

Původně Všeobecná dohoda o clech a obchodu (GATT) upravovala obchod mezi zeměmi světa a WTO v současné době pokrývá asi 85% objemu mezinárodního obchodu.

Dle Machkové „je Světová obchodní organizace (WTO) mezinárodní organizací, která byla vytvořena 1. 1. 1995 na základě výsledků uruguayského kola jednání GATT (1986-1994). Jejím hlavním cílem je napomáhat rozvoji mezinárodního obchodu odstraňováním překážek obchodu a vytvářením pravidel obchodu mezi jednotlivými členskými zeměmi. Sídlem WTO je Ženeva“.² V současné době má WTO 161 člena a její roční rozpočet činí 197,2 miliónů švýcarských franků. Současným generálním ředitelem WTO je Roberto Azevêdo.

Ministerská konference je nejvyšším orgánem Světové obchodní organizace. Machková uvádí, že „ministerská konference se schází minimálně jednou za dva roky a může rozhodovat o jakýchkoliv otázkách souvisejících s vytvářením a fungováním mnohostranného obchodního systému. Poslední zasedání Ministerské konference se uskutečnilo v roce 2011 v Ženevě. Významné předcházející Ministerské konference (od vzniku WTO) se uskutečnily zejména v Singapuru (1996), Ženevě (1998) a Seattlu (1999). Jednotlivé členské země jsou na jednáních Ministerské konference obvykle zastoupeny ministry obchodu či jejich náměstky. V rámci rozhodování na Ministerské konferenci má každá členská země jeden hlas.“³

Generální rada je druhým nejvyšším orgánem Světové obchodní organizace. „Generální rada řídí činnost WTO mezi jednotlivými Ministerskými konferencemi. Je tvořena zástupci všech členských zemí a schází se dle potřeby. Mimo jiné se zabývá koncepčními otázkami fungování mnohostranného obchodního systému a připravuje materiály pro jednání prostor pro diskusi o budoucnosti mnohostranného obchodního systému mezi zástupci jednotlivých členských zemí WTO. Generální rada se také může sejit jako orgán pro řešení sporů nebo orgán pro přezkoumání obchodní politiky.“⁴

² MACHKOVÁ, H., a kol., *Mezinárodní obchod a marketing*, s. 216.

³ Tamtéž, s. 216.

⁴ Tamtéž, s. 216.

Cílem WTO je snižování cel vzájemnou dohodou a základem toho je tzv. doložka nejvyšších výhod. Tento pojem znamená, že pokud uzavře členská země dohodu s nečlenskou zemí, vztahuje se tato dohoda automaticky na všechny země WTO. Machková uvádí, že „WTO při své činnosti úzce spolupracuje s dalšími významnými mezinárodními organizacemi. Především se jedná o Mezinárodní měnový fond (International Monetary Fund – IMF) a Světovou bankou (World Bank – WB).“⁵ Podrobněji tuto problematiku bude tato práce analyzovat v dalších kapitolách.

1.1.3 Další důležité instituce

CEFTA (Středoevropská dohoda o volném obchodu)

- Dohoda o odstranění celních překážek.

EBRD (Evropská banka pro obnovu a rozvoj)

- Sídlo je v Londýně.
- Založena v roce 1991 za účelem pomoci zemím bývalého sovětského bloku k přechodu na tržní ekonomiku.
- Jejím úkolem je napomáhat k rozvoji zemí bývalého sovětského bloku, poskytuje úvěry na podporu soukromého sektoru.

Hlavní cíle organizace EBRD uvádí Procházka:

- *Podpořit přechod bývalých plánovaných ekonomik k otevřeným tržně orientovaným ekonomikám,*
- *Podnítit soukromou podnikatelskou iniciativu v těch středoevropských a východoevropských zemích, které se hlásí k základním principům demokratického systému více politických stran, plurality a tržní ekonomie a zavádějí je do praxe,*
- *Pomoci členským zemím zavádět strukturální a sektorální reformy včetně demonopolizace, decentralizace a privatizace se zohledněním rozdílného stupně transformace,*

⁵ MACHKOVÁ, H., a kol., *Mezinárodní obchod a marketing*, s. 218.

- *Podporovat aktivity soukromého sektoru, posílení finančních institucí a právních systémů včetně budování infrastruktury potřebné k rozvoji soukromého podnikání.*

Organizace Evropské banky pro obnovu a rozvoj se neliší od obdobných institucí. Vrcholným orgánem je Výbor guvernérů, do něž každý člen jmenuje jednoho guvernéra (obvykle ministra financí) a jeho alternáta.

*Výbor guvernérů, jenž se schází jedenkrát ročně, deleguje pravomoci na 23 členný Výbor ředitelů. Prezidenta banky volí na čtyři roky guvernéri.*⁶

ESVO (Evropské sdružení volného obchodu)

Jeho posláním je zajištění volného obchodu s průmyslovým zbožím a odstranění celních a obchodních přírážek.

OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)

Vznikla pod zavedením Marchalova plánu (hospodářská pomoc USA evropským státům po druhé světové válce. Její sídlo je v Paříži a Česká republika je jejím členem.

Význam Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj je zajímavá v různých směrech, toto popisuje Procházka:

- *„V průběhu let díky snaze zdokonalovat vzájemnou koordinaci hospodářských politik shromáždila vysoce kvalitní databázi mapující rozhodující oblasti hospodářského života nejenom svých členů, ale i dalších zemí.*
- *Pracovníci sekretariátu OECD, resp. ekonomové, statistici a analytici zejména z členských zemí zpracovávají na základě těchto dat kvalitní a vysoce ceněné rozborů a prognózy vývoje ekonomik členských zemí a světové ekonomiky.*

⁶ PROCHÁZKA, P., *Mezinárodní bankovnictví*, s. 46 – 47.

- *Díky zvolené cestě dosahování stanovených cílů, tj. liberalizaci přímých investic do nejrůznějších sektorů, kapitálových pohybů, neviditelných transakcí a působení nadnárodních společností, se OECD stala skutečně jednou z hybných sil na cestě k odstraňování bariér mezinárodní spolupráce.*

Protože OECD nemá charakter integračního sdružení, jsou členové povinni výhody liberálního zacházení, které se poskytnou mezi sebou, jako členové WTO nabídnout i jejím ostatním členským státům.

K dosažení výše definovaných cílů nemá organizace k dispozici kromě členských příspěvků, jež uhradují náklady na fungování aparátu OECD, prakticky žádné finanční zdroje.⁷

⁷ PROCHÁZKA, P., *Mezinárodní bankovníctví*, s. 40 – 41.

1.2 Mezinárodní měnové instituce

Když vznikl nějaký problém v měnové oblasti, bylo nutné jej řešit, a proto vznikaly mezinárodní měnové instituce. Podle Markové „*mezinárodní měnové instituce vznikaly vždy, když vznikl nějaký problém v měnové oblasti, který bylo nutné řešit. Některé z takto vzniklých institucí po vyřešení daného problému ukončily svoji činnost (Evropská platební unie), jiné byly zrušeny pro nereálnost vytyčených cílů (zlatý pool). Další instituce měnily postupně své cíle a v současné době provádějí zcela jiné operace a vyvíjejí jiné aktivity než ty, kvůli kterým byly založeny (Banka pro mezinárodní platby). Z toho je patrné, že pouze některé fungují od svého založení s původními cíli, které byly postupně rozšiřovány v návaznosti na probíhající změny na mezinárodních finančních trzích a na potřebu řešit nové problémy v měnové oblasti (Mezinárodní měnový fond).*“⁸ Vývoj mezinárodního měnového systému uvádí Stavárek: „*Mezinárodní měnový systém můžeme definovat jako soubor vzájemných vazeb a závislostí mezi měnami a měnovými systémy jednotlivých států a oblastí. V tomto duchu tedy rozlišujeme národní a regionální měny, resp. měnové systémy. Rozvoj světového obchodu a trhu od poloviny 19. století byl příčinou a současně nezbytným předpokladem vzniku mezinárodního měnového systému, který se postupně vytvářel a měnil svou podobu na základě změn ekonomických podmínek a změn ekonomického uspořádání. Některé přístupy dále definují mezinárodní finanční systém, v němž je kladen větší důraz na finanční vztahy v procesu mezinárodního pohybu peněžního kapitálu a v procesu mezinárodního platebního styku.*“⁹

1.2.1 Členění mezinárodních měnových institucí

Mezinárodní měnové instituce lze členit dle dvojího hlediska. Z hlediska teritoriálního můžeme členit mezinárodní měnové instituce na regionální a neregionální. Z hlediska formy existují instituce s vlastní organizační strukturou a vymezeným statutem činnosti a instituce bankovního charakteru, které svým rozsahem přesahují běžné bankovní operace.

⁸ MARKOVÁ, J., *Mezinárodní měnová spolupráce*, s. 7.

⁹ STAVÁREK, D., *Mezinárodní finanční instituce*, s. 3.

Danou problematiku vysvětluje Marková tak, že „z teritoriálního hlediska se mezinárodní měnové instituce dělí na regionální, které zaměřují svoji aktivitu na řešení měnových problémů v rámci oblasti zahrnující země, jež se vyznačují určitou vyšší měrou vzájemných historických, politických či ekonomických vazeb (EMS), a na nadregionální, které řeší měnové problémy přesahující rámec jednoho regionu, respektive vstupují do relací většího počtu těchto regionů (MMF). Z hlediska formy se mezinárodní měnové instituce mohou členit na instituce s vlastní organizační strukturou a vymezeným statutem činnosti (MMF), na dohody uzavírané mezi zainteresovanými zeměmi Evropský měnový systém (EMS) a dále na instituce bankovního charakteru (SB).“¹⁰

Regionální (EMS)

„Evropský měnový systém (European Monetary System) byl založen v březnu 1979 zpětně k 1. lednu 1979. Vytkl si následující cíle: stabilizovat měnové kurzy, podpořit konvergenci členských států, výhledově přispět k podpoře hlubší měnové integrace směrem k hospodářské a měnové unii.

Za jádro Evropského měnového systému lze označit intervenční mechanismus. Každá členská země ERM měla stanovenou centrální paritu vůči ECU. Z těchto parit byly vypočítány vzájemné parity všech měnových párů, které byly uspořádány do tabulky nazývané paritní mřížka. Vzájemné kurzy se mohly pohybovat uvnitř pásma vytyčeného okolo centrální parity.

Fluktuální pásma měla standardní šířku $\pm 2,25$ %, jako dočasná výjimka byla povolena šířka ± 6 %. Pokud nějaký měnový kurz dosáhl okrajů pásma povolených fluktuací, centrální banky daných dvou zemí měly automatickou povinnost zahájit devizové intervence s cílem udržet kurz uvnitř pásma. Měnit centrální paritu bylo možné pouze se souhlasem všech členů ERM.“¹¹

¹⁰ MARKOVÁ, J., *Mezinárodní měnová spolupráce*, s. 7.

¹¹ *Evropský měnový systém* [online]. [cit. 2015-07-28]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/euro-evropsky-menovy-system-3257.html>

Nadregionální (MMF)

Mezinárodní měnový fond vznikl v roce 1944 a v té době ještě Československá republika byla jedním se zakládajících členů. Jeho úkolem je radit národním ekonomikám, které se odchylují od vyváženého měnového stavu a směřují k měnové krizi, jak tento vývoj zvrátit.

„Hlavními cíli jsou podporovat mezinárodní měnovou spolupráci, usnadňovat rozšiřování a vyvážený růst mezinárodního obchodu, podporovat devizovou stabilitu, napomáhat vytváření mnohostranných platebních systémů, učinit své zdroje dočasně dostupné členům majícím potíže s platební bilancí a zkrátit trvání a zmírnit stupeň nerovnováhy v mezinárodních platebních bilancích členů.“¹² Dle mého názoru je v zájmu celého světového hospodářství, aby k měnovým krizím nedocházelo, protože lokální krize vždy zasáhne většinu světových ekonomik.

Světová banka

V roce 1944, kdy v Bretton Woods vznikl Mezinárodní měnový fond, zároveň byla založena i Světová banka, ale na rozdíl od Mezinárodního měnové fondu, členské země jsou přímými spoluvlastníky za závazky Světové banky až do určené výše svého vkladu.

Procházka uvádí, že „k hlavním cílům Světové banky patří stimulace hospodářského rozvoje členských zemí pomocí podpory produktivních investic (především v nejchudších zemích), stimulace rozvoje výrobních zdrojů směrem k růstu mezinárodního obchodu a životní úrovně co nejširší populace, koordinace poskytování půjček tak, aby byla zajištěna priorita nejnaléhavějších projektů.“¹³

¹² Mezinárodní měnový fond [online]. [cit. 2015-07-28]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/mezinarodni-spoluprace/mezinarodni-institute/imf-mezinarodni-menovoy-fond-11650>

¹³ PROCHÁZKA, P., *Mezinárodní bankovníctví*, s. 25.

2. BRETTON-WOODSKÉ INSTITUCE

Dle Procházky „po mnoha jednáních, která se odehrávala ještě během druhé světové války, došlo k mnohostrannému souhlasu s navrženým a průběžně zdokonalovaným schématem.

V červenci 1944 tak v Bretton Woods založili delegáti ze 44 států Mezinárodní měnový fond (MMF, *International Monetary Fund, IMF*) a Světovou banku (*Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj, International Bank for Reconstruction and Development, IBRD*).

Založení obou organizací nebylo vedeno pouze výše uvedenými důvody – ty byly ještě zesíleny potřebou poválečné rekonstrukce Evropy na takových základech, které by nedovolily opakování situace ze třicátých let. U zrodu obou organizací, které začaly fungovat v roce 1946 a našly své stálé sídlo ve Washingtonu, bylo i Československo. Bylo i mezi 39 zakládajícími členy v roce 1946.¹⁴

2.1 Mezinárodní měnový fond

Úkolem Mezinárodního měnového fondu je umožňovat vzájemné konzultace členských států o mezinárodních měnových a platebních otázkách, působit na udržení stability devizových kurzů, poskytovat členským zemím devizové úvěry a také přispívat k vytvoření volné mnohostranné mezinárodní platební soustavy. Marková uvádí, že „mezinárodní měnový fond (*International Monetary Fund – IMF, dále jen Fond*), byl založen dohodou uzavřenou na Mezinárodní měnové konferenci (*dále jen dohoda*) konané v Bretton-Woods v době od 1. do 22. července 1944 za účasti více než 300 zástupců ze 45 zemí. Dohoda vstoupila v platnost 27. prosince 1945, kdy také započala oficiálně činnost této instituce. Finanční operace Fondu byly zahájeny 1. března 1947 v jeho sídle ve Washingtonu.¹⁵

¹⁴ PROCHÁZKA, P., *Mezinárodní bankovníctví*, s. 14.

¹⁵ MARKOVÁ, J., *Mezinárodní měnová spolupráce*, s. 28.

2.1.1 Cíle Mezinárodního měnového fondu

Úkolem Mezinárodního měnového fondu je radit národním ekonomikám, které se odchyľují od vyváženého měnového stavu a směřují k měnové krizi, jak tento vývoj zvrátit. Je v zájmu celého světového hospodářství, aby k měnovým krizím nedocházelo, protože lokální krize vždy lavinovitě zasáhne většinu světových ekonomik (kapitál nezná hranice a nemá-li v cestě administrativní zábrany, volně se přelévá – je tedy běžné, že národní ekonomiky jsou cizím kapitálem všestranně propojeny).

Při jednáních a následném rozhodování, by se Mezinárodní měnový fond měl řídit cíli, které jsou popsány v článku I. Dohody o Mezinárodním fondu. Tyto cíle jsou dle Markové formulovány takto:

- *„podporovat mezinárodní měnovou součinnost (konzultace apod.) stálou institucí, která zabezpečí mechanismus konzultací a spolupráce v mezinárodních měnových otázkách,*
- *usnadňovat rozmach a vyrovnaný růst mezinárodního obchodu a přispívat tak k podpoře a udržování vysokého stupně zaměstnanosti a reálného důchodu i k rozvoji výrobních zdrojů všech členů jakožto prvořadých cílů hospodářské politiky,*
- *podporovat kursovou stabilitu, udržovat řádná devizová ujednání mezi členy a vyhnout se konkurenčnímu znehodnocování měny,*
- *napomáhat při ustanovení mnohostranného systému plateb pro běžné transakce mezi členy a při odstraňování devizových omezení, která brání rozvoji světového obchodu,*
- *dodávat členům důvěru tím, že jim budou za přiměřených jistot dočasně přístupné všeobecné zdroje Fondu, a poskytovat jim takto možnost napravit poruchy ve vyrovnanosti jejich platebních bilancí, aniž by se Fond uchýloval k opatřením, která by mohla být škodlivá národní či mezinárodní prosperitě,*
- *zkracovat trvání a zmírnit stupeň nerovnováhy v mezinárodních platebních bilancích členů.*

Fond musel v průběhu své činnosti vícekrát reagovat na měnící se situaci na mezinárodních finančních trzích a tím vlastně rozšířil dříve stanovené cíle. ¹⁶

2.1.2 Organizační struktura MMF

Mezinárodní měnový fond se skládá z Rady guvernérů, Rady výkonných ředitelů a Generálního ředitele.

Rada guvernérů (Board of Governors)

Rada guvernérů je nejvyšším rozhodovacím orgánem. Všechny členské země jsou v ní zastoupeny jedním guvernérem, kterým je zpravidla ministr financí nebo guvernér centrální banky, a jedním alternátem, které každý stát ustanovuje takovým způsobem a na takovou dobu, které považuje za vhodné. Zástupcem České republiky v Radě guvernérů MMF je guvernér České národní banky Miroslav Singer.

Mezi kompetence Rady guvernérů patří rozhodovat o změnách statutu Fondu, o přijímání nových členů a ukončení členství stávajícího člena, rozhodovat o základních otázkách Fondu, tj, např. úprava členských kvót, emise SDR.

Rada se schází pravidelně na výročních zasedáních, aby posoudila činnost Fondu za dané období. Historicky první zasedání Rady guvernérů Mezinárodního měnového fondu a Světové banky se uskutečnilo dva roky po Bretton Woodských jednáních, na podzim roku 1946 ve Washingtonu. V roce 1953 bylo rozhodnuto, že výroční zasedání se budou konat vždy dva roky po sobě ve Washingtonu a třetí rok v některé z členských zemí. V roce 2000 se konalo zasedání Mezinárodního měnového fondu a Světové banky v Praze.

Rada guvernérů může ustanovit poradní výbory. Zřídila Prozatímní výbor, který byl v roce 1974 transformován na **Mezinárodní měnový a finanční výbor**. Je to poradní orgán, který je složený z 24 guvernérů. Připravuje návrhy na změny mezinárodního měnového systému. Dále založila **Rozvojový výbor**, který je také

¹⁶ MARKOVÁ, J., *Mezinárodní měnové instituce*, s. 26.

složen z 24 guvernérů. Je to poradní orgán pro koordinaci transferů reálných zdrojů do rozvojových zemí.¹⁷

Rada výkonných ředitelů (Executive Board)

Rada výkonných ředitelů řídí běžné činnosti Fondu. Skládá se z generálního ředitele a 24 výkonných ředitelů. Jsou to zástupci 6 zemí s nejvyššími členskými kvótami a zástupci Číny a Ruska, zbylých 16 výkonných ředitelů zastupuje určitou skupinu zemí.

Zabývá se administrativními a operativními záležitostmi. Je to např. dohled nad kursovou politikou členů, opatření Fondu v rámci finanční pomoci členským zemím a konzultace se členy.

Zasedá pravidelně jednou týdně a projednává především zprávy misí vysílaných Fondem do jednotlivých zemí, zejména v souvislosti s požadavky těchto zemí na čerpání finančních zdrojů od Fondu.¹⁸

Generální ředitel (Managing director)

„Generálního ředitele volí Rada výkonných ředitelů na dobu, kterou uzná za vhodnou. Nemá hlasovací právo s výjimkou práva rozhodujícího hlasu při rovnosti hlasů.

Podle nepsaného pravidla je vždy generálním ředitelem Evropan nebo alespoň ne Američan.“¹⁹ V současné době je generální ředitelkou Mezinárodního měnového fondu Christine Lagardeová z Francie.

¹⁷ Srov. MARKOVÁ, J., *Mezinárodní měnová spolupráce*, s. 29 – 30.

¹⁸ Tamtéž, s. 30.

¹⁹ Tamtéž, s. 31.

2.1.3 Zvláštní práva čerpání (Special Drawing Rights – SDR)

SDR je mezinárodní rezervní měna, která byla zavedena roku 1969 k zajištění potřebné výše mezinárodních rezerv, odpovídající potřebě mezinárodního obchodu. SDR mělo doplňovat úlohu tehdejších rezervních aktiv (zlato, USD). Pro držitele představují aktivum, čili zvýšení jejich devizových rezerv.

MMF je oprávněn vytvořit a přidělit SDR členským zemím, které se na operacích s SDR zúčastní - tj. účastníkům tzv. Správy zvláštních práv čerpání. Účast není povinná, ale naprostá většina členských zemí se na činnosti Správy SDR podílí. SDR jsou přidělovány v závislosti na výši členských kvót.

Doposud IMF emitoval 21,4 mld. SDR, tj. cca 32 mld. USD. Poslední emise se uskutečnila v období 1978 - 1981. Hodnota SDR je určována denně a je tvořena košem čtyř hlavních měn - EUR, GBP, JPY a USD. Složení tohoto měnového koše je každých pět let přezkoumáno, aby byla zajištěna reprezentativní úroveň vah jednotlivých měn v měnovém koši.²⁰

2.1.4 Členství v MMF

Členem se může stát každá země, která se ztotožňuje s principy fungování této instituce a o členství oficiálně požádá. Žádosti o přijetí, doplněné nezbytnými údaji o stavu ekonomiky dané země a o navržené členské kvóty, jsou předkládány Radě výkonných ředitelů. Po jejich přezkoumání jsou předloženy s kladným doporučením nebo se zamítavým stanoviskem Radě guvernérů.

Zakládajícími členy je 29 zemí zastoupených na Bretton-woodské konferenci, jejichž vlády ratifikovaly Dohodu o jeho stavu založení do 27. prosince 1945. V současné době tvoří členskou základnu 184 zemí. Mimo Fond stojí prakticky pouze Kuba a Severní Korea.²¹ V tab. 1 lež níže uvést vývoj členské základny Fondu.

²⁰ STAVÁREK, D., *Mezinárodní finanční instituce*, s. 25 – 29.

²¹ MARKOVÁ, J., *Mezinárodní měnová spolupráce*, s. 34.

Tab. 1 – Vývoj členské základny Fondu²²

Rok	Počet členských zemí
1945	29
1955	56
1965	102
1975	126
1980	138
1985	147
1990	151
2005	184
2010	186
2015	188

Členská kvóta

Členská kvóta představuje objem kapitálu, který musí upsat každá členská země. Je vyjádřena v SDR. Kvóta je splatná do 6 měsíců od přijetí za člena. Splácí se v plné výši.

Při vymezování členské kvóty se vychází z hrubého domácího produktu dané země, z jejich průměrných ročních devizových plateb a příjmů, z průměrné měsíční výše devizových rezerv a variability běžných devizových příjmů této země.

Na výši členské kvóty závisí:

- hlasovací síla
- rozsah finančních prostředků, které členská země může od Fondu čerpat
- objem zvláštních práv čerpání (SDR), které Fond členským zemím přiděluje při jejich emisi.²³

²² Srov. MARKOVÁ, J., *Mezinárodní měnová spolupráce*, s. 35.

²³ Srov. MARKOVÁ, J., *Mezinárodní měnová spolupráce*, s. 35 – 39.

Hlasování v MMF

Systém hlasování je založen na principu akciové společnosti, kdy je poměr hlasovacích sil závislý na finančním podílu člena. Každá členská země má počet hlasů odpovídající jejího členského podílu. Čím větší podíl, tím větší i hlasovací práva dané země. Bez ohledu na výši podílu má každý člen základních 250 hlasů a k tomu jeden hlas za každých 100 000 SDR členského podílu

Tab. 2 - Poměr hlasů nejvyspělejších členských zemí²⁴

Země	Počet Hlasů	Podíl v %
USA	371,743	16,74
Japonsko	133,378	6,01
Německo	130,332	5,87
Francie	107,635	4,85
Velká Britanie	107,635	4,85

K přijetí rozhodnutí je zapotřebí, podle druhu projednávané záležitosti, určitého počtu hlasů, a to od sedmdesáti až po 85% většinu hlasů pro některé klíčové otázky. Toto ustanovení umožňuje zemím, které mají větší podíl než 15% možnost práva veta. Tuto výhodu mají pouze USA.²⁵

²⁴ [online]. [cit. 2015-07-26]. Dostupné z: <http://www.imf.org/external/np/sec/memdir/eds.htm#2>

²⁵ Srov. MARKOVÁ, J., *Mezinárodní měnová spolupráce*, s. 32.

Tab. 3 - Rozhodnutí vyžadující většinový počet hlasů²⁶

Rozhodnutí, která jsou v pravomoci Rady guvernérů	
Změna kvót	70
Změna počtu výkonných ředitelů	85
Alokace SDR	85
Přijímání nových členů a vyloučení země z fondu	85
Rozhodnutí, která jsou v pravomoci Rady výkonných ředitelů	
Změna lhůt splatnosti úvěru	85
Zavedení speciálního systému úvěrování	85
Odložení termínu pro zpětný prodej čerpaných prostředků	70
Stanovení výše poplatků z čerpaných zdrojů	70
Stanovení sankčních poplatků při nedodržení termínu splatnosti	70
Prodej zlata	85
Převod výnosů z prodeje zlata na investiční účet	85
Publikace údajů o finančně ekonomické situaci země	70
Určení země odkupující SDR	85
Stanovení úrokové sazby z SDR	70

²⁶ International Monetary Fund Articles of Agreement (schváleny 11. listopadu 1992). Washington, D. C.

2.1.5 Vztahy ČR a MMF

Československo bylo členem od čtyřicátých let. V roce 1954 bylo jeho členství pozastaveno pro neplnění povinností vyplývajících ze Stanov (rozsah poskytování ekonomických údajů). Po roce 1989 požádalo Československo o obnovení členství a 20. září 1990 přistoupila Federativní Republika k Dohodě o Mezinárodním měnovém fondu jako 152. člen MMF. Od tohoto dne bylo obnoveno členství bývalého Československa v Bretton-woodských institucích. K 1. 1. 1993 bylo zajištěno nástupnictví obou nově vzniklých států v těchto institucích.

Členská kvóta byla pro Českou republiku (po rozdělení Československa) stanovena na 589,6 mil. SDR. Po uskutečnění 11. revize členských kvót došlo k jejich všeobecnému zvýšení. Zvýšení pro ČR činilo 229,7 mil. SDR, čímž členská kvóta pro ČR dosáhla částky 819,3 mil. SDR. Navýšení kvóty bylo splaceno ke dni 10. 2. 1999, kdy zároveň nová kvóta ČR vstoupila v platnost.

ČR se v roce 1993 zavázala podílet se na tvorbě zdrojů pro program IMF ESAF II (Enhanced Structural Adjustment Facility - od září 1999 změna názvu na PRGF - Poverty Reduction and Growth Facility), jehož prostřednictvím poskytuje IMF pomoc nejchudším rozvojovým zemím. Celková výše příspěvku ČR činí 10 mil. SDR. Příspěvek byl splácen od roku 1994 v ročních splátkách po 1 mil. SDR (až do roku 2003).

V lednu 2000 vyslovila vláda ČR souhlas s poskytnutím příspěvku ČR k dodatečnému financování iniciativy PRGF a iniciativy HIPC (Heavily Indebted Poor Countries) vygenerovaného ve formě úroků z prostředků ČNB ve výši 5,7 mil. SDR uložených u IMF na zvláštním účtu SCA-2 formou bezúročných půjčky na 20 let.²⁷

²⁷ Srov. STAVÁREK, D., *Mezinárodní finanční instituce*, s. 32 – 33.

2.2 Světová banka

Světová banka (World Bank), přesněji Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj (International Bank for Reconstuctio and Development) je nadregionální banka investičního typu. Procházka uvádí, že „*kromě Mezinárodního měnového fondu byla v roce 1944 v Bretton Woods založena i Světová banka (Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj, International Bank for Reconstruction and Development, IBRD).*“²⁸

V současné době se zaměřuje na podporu ekonomického růstu rozvojových zemí a zemí střední a východní Evropy, a to jak poskytováním úvěrů, tak odbornou technickou expertizní činností. Světová banka je největší a nejstarší mezinárodní organizací, která poskytuje dlouhodobé úvěry na rozvojové účely.

Byla založena na Mezinárodní měnové konferenci konané v červenci roku 1944 v Bretton-Woods (New Hampshire, USA). Světová banka má sídlo, stejně jako Mezinárodní měnový fond, ve Washingtonu v USA.²⁹

2.2.1 Cíle Světové banky

Politika a činnost banky je upravena články Dohody. Mezi hlavní cíle banky specifikované v článku I. Dohody patří:

- přispívat k hospodářskému rozvoji ekonomicky slabších členských zemí podporou produktivních investic
- podpora rozvoje výrobních zdrojů za účelem růstu světového obchodu a životní úrovně nejširší populace
- koordinace poskytování půjček tak, aby byla zajištěna priorita nejnaléhavějších projektů

Hlavním cílem činnosti Světové banky je snižování chudoby prostřednictvím podpory rozvoje ekonomik rozvojových zemí a transformujících se ekonomik. Hlavními nástroji k dosažení tohoto cíle je dlouhodobé financování (půjčky a kapitálové

²⁸ PROCHÁZKA, P., *Mezinárodní bankovníctví*, s. 25.

²⁹ Srov. MARKOVÁ, J., *Mezinárodní měnová spolupráce*, s. 107.

vkłady) a poskytování technické pomoci.³⁰ Procházka uvádí, že „k hlavním cílům Světové banky patří:

- *stimulace hospodářského rozvoje členských zemí pomocí podpory produktivních investic (především v nejchudších zemích),*
- *stimulace rozvoje výrobních zdrojů směrem k růstu mezinárodního obchodu a životní úrovně co nejširší populace,*
- *koordinace poskytování půjček tak, aby byla zajištěna priorita nejnaléhavějších projektů.*³¹

2.2.2 Členství ve Světové bance

Členy banky mohou být pouze členské země Mezinárodního měnového fondu. Počet členských zemí banky vzrostl z původních 28 v roce 1946 na 184. K největšímu nárůstu členské základny došlo v průběhu 60. let, kdy řada rozvojových zemí získala nezávislost.

Členské země jsou zároveň podílníky banky. Počet podílů, které jednotlivé země mají, je odvozen od výše členské kvóty u Mezinárodního měnového fondu.³² Největším podílníkem jsou USA, následovány Japonskem, Německem, Velkou Británií a Francií. O zbytek podílů se dělí ostatní členské státy. Stavárek k tomu podotýká, že „základní podmínkou členství ve Světové bance je členství v Mezinárodním měnovém fondu. O přijetí země pak na doporučení Rady výkonných ředitelů rozhoduje Rada guvernérů kvalifikovanou většinou hlasů. Podíl jednotlivých členských zemí na akciovém kapitálu Světové banky se určuje s návazností na členskou kvótu v Mezinárodním měnovém fondu, což zjednodušeně znamená, že se přihlíží k velikosti podílu hospodářství dané země na světové ekonomice. V důsledku pak nelze mezi vlastnickými strukturami i rozložením hlasovacích práv v obou institucích nalézt významnější rozdíly.“³³

³⁰ Srov. MARKOVÁ, J., *Mezinárodní měnová spolupráce*, s. 107 – 108.

³¹ PROCHÁZKA, P., *Mezinárodní bankovníctví*, s. 25.

³² Srov. MARKOVÁ, J., *Mezinárodní měnová spolupráce*, s. 108.

³³ STAVÁREK, D., *Mezinárodní finanční instituce*, s. 54.

2.2.3 Organizační struktura Světové banky

Světové banka se skládá z Rady guvernérů, Rady výkonných ředitelů, prezidenta a generálních ředitelů.

Rada guvernérů (Board of Governors)

Rada guvernérů je nejvyšší rozhodovací orgán Světové banky. Jsou v ní zastoupeny všechny členské země zpravidla ministrem financí nebo guvernérem centrální banky.³⁴ Guvernérem za Českou republiku je ministr financí Andrej Babiš. Rada guvernérů se schází na pravidelném výročním zasedání pořádaném spolu s Mezinárodním měnovým fondem.

Mezi pravomoci Rady guvernérů patří rozhodování o členství, tj o přijímání nových členů nebo zrušení již existujícího členství, rozhodování o změnách statutu banky, o změnách základního kapitálu a rozhodnutí o použití čistého zisku banky.³⁵

Rada výkonných ředitelů (Executive Board)

Rada výkonných ředitelů fakticky řídí činnost banky. Schází se zpravidla jednou týdně. Složení Rady výkonných ředitelů je obdobné jako u Rady výkonných ředitelů Mezinárodního měnového fondu. Má 24 členů. Šest členů je jmenováno zeměmi s největším podílem kapitálu (USA, Japonsko, SRN, Velká Británie, Francie a Saúdská Arábie), po jednom zástupci jmenují Čína a Rusko a dalších šestnáct členů je voleno vždy za určitou skupinu zemí – tzv. konstituenci.

Rada výkonných ředitelů rozhoduje o poskytování půjček, jejich podmínkách a účelu použití, o způsobu a rozsahu čerpání finančních prostředků na kapitálových trzích a dalších zásadních otázkách činnosti banky.³⁶

³⁴ Srov. MARKOVÁ, J., *Mezinárodní měnová spolupráce*, s. 108.

³⁵ Tamtéž, s. 108.

³⁶ Srov. MARKOVÁ, J., *Mezinárodní měnová spolupráce*, s. 108 – 109.

Prezident a generální ředitelé

Prezident a generální ředitelé stojí v čele Světové banky. **Prezidentem** je tradičně zástupce té země, která je největším akcionářem, a tím jsou USA. Je volený Radou výkonných ředitelů na pět let a je odpovědný za celkové řízení banky. V současné době je prezidentem Světové banky Korejec Jim Yong Kim. **Generální ředitelé** jsou čtyři. Zodpovídají za chod celkové banky tak jako její prezident. Mají velkou rozhodovací pravomoc.

Kromě ředitelství ve Washingtonu má Světová banka zastoupení ve 37 zemích, z nichž nejvýznamnější jsou v Paříži, New Yorku, Ženevě a Tokiu.³⁷

2.2.4 Úvěrová politika Světové banky

Světová banka poskytuje členským zemím různé druhy úvěrů. Jsou to:

- **úvěry na konkrétní projekty** – jsou poskytovány na konkrétní projekty, která banka vybírá a dohlíží na jejich realizaci (např. stavba nových elektráren)
- **úvěry na rozvoj jednotlivých sektorů** – úvěry na investice do jednotlivých sektorů (zemědělství, doprava) vybíraných národními vládami podle kritérií banky; úvěry finančním zprostředkovatelům, kterými jsou národní banky, které dále tyto prostředky půjčují podle kritérií Světové banky; úvěry na regulaci rozvoje vybraných sektorů, které jsou vázány na změnu koncepce jejich rozvoje
- **úvěry na strukturální adaptaci** – jsou zaměřeny na podporu reformem jako celku a jejichž poskytnutí vyžaduje jak těsnou spolupráci členské země s Mezinárodním měnovým fondem, tak podřízení se kritériím banky
- **ostatní druhy úvěrů**
 - **úvěry na technickou pomoc** – jsou určeny na financování poradenských a konzultačních služeb ministerstvům a dalším

³⁷ Tamtéž, s. 109.

ústředním orgánům, a dále podnikům a obchodním bankám na školení personálu těchto institucí, na studie a analýzy na úrovni sektoru i jednotlivých institucí

- **nouzové úvěry** – jsou poskytovány na požádání v případě živelných pohrom a jiných nepředvídatelných událostí.³⁸

2.2.5 Přidružené agentury Světové banky

Při Světové bance postupně vznikly přidružené agencie, které plní specifické úkoly a spolu se Světovou bankou tvoří tzv. skupinu Světové banky. Patří sem:

- Mezinárodní finanční korporace
- Mezinárodní sdružení pro rozvoj
- Agentura pro mnohostranné investiční záruky
- Mezinárodní centrum pro řešení investičních sporů³⁹

Mezinárodní finanční korporace

Stavárek uvádí, že „*mezinárodní finanční korporace představuje největší světový zdroj finančních prostředků určených na podporu soukromého sektoru. Činnost je motivována myšlenkou, že produktivní soukromé společnosti a efektivní kapitálové trhy značně přispívají k ekonomickému růstu a rozvoji země.*“⁴⁰

Mezinárodní sdružení pro rozvoj

Tuto organizaci popisuje Marková tak, že jejím „*úkolem je podpora hospodářského rozvoje a růstu produktivity práce a vytváření podmínek, za kterých by tyto země byly schopné sami zvyšovat životní úroveň svých obyvatel. Má poskytovat úvěry nejen vládám, ale i soukromým firmám bez vládních záruk, přičemž se má při poskytování těchto půjček řídit pouze hospodářskými zřeteli a potřebami žadatelů.*“

³⁸ Srov. MARKOVÁ, J., *Mezinárodní měnová spolupráce*, s. 114 – 115.

³⁹ Tamtéž, s. 121.

⁴⁰ STAVÁREK, D., *Mezinárodní finanční instituce*, s. 60.

Mezinárodní sdružení pro rozvoj má větší volnost při poskytování úvěrů než Světová banka a může financovat každý rozvojový projekt, o němž se domnívá, že přispívá k hospodářskému rozvoji země, bez ohledu na to, zda je nebo není rentabilní.“⁴¹

Agentura pro mnohostranné investiční záruky

Dle Markové tato instituce poskytuje záruky za následující rizika: „riziko zákazu transferu finančních prostředků v důsledku restriktivních opatření vlády hostitelské země, riziko ztrát vyplývající z legislativních nebo administrativních opatření vlády hostitelské země vedoucích ke zbavení zahraničního investora vlastnictví, např. formou znárodnění, riziko plynoucí ze zrušení vládních kontraktů, riziko ztráty způsobené ozbrojeným konfliktem nebo občanskými nepokoji.“⁴²

Mezinárodní centrum pro řešení investičních sporů

Marková uvádí, že „mezinárodní centrum pro řešení investičních sporů napomáhá při řešení investičních sporů mezi vládami a soukromými zahraničními investory, a to buď dohodou, nebo arbitráží. V čele rady stojí prezident Světové banky. V posledních letech došlo ke značnému nárůstu případů, které centrum projednává. Jeho arbitrážní rozhodnutí jsou závazná pro všechny členské země. Kromě bezprostředního řešení sporů provádí rovněž poradenskou a výzkumnou činnost.“⁴³

Všechny tyto uvedené instituce jsou formálně samostatné a plní své specifické funkce. Navzájem se doplňují. Všechno jsou to nadnárodní instituce.

⁴¹ MARKOVÁ, J., *Mezinárodní měnová spolupráce*, s. 123.

⁴² Tamtéž, s. 125.

⁴³ Tamtéž, s. 125.

2.2.6 Vztah ČR a Světové banky

Někdejší Československá republika byla zakládajícím členem Světové banky. Roku 1954 bylo členství přerušeno pro neplnění základní povinnosti poskytovat informace. Roku 1990 bylo členství České a Slovenské federativní republiky obnoveno. Samostatná ČR je členem ode dne svého vzniku, tj. od 1. 1. 1993.

ČR upsala kapitál v celkové hodnotě 761 mil. USD (z celkové hodnoty kapitálu 188,22 mld. USD), z toho splacená část činí 45,9 mil. USD (z 11,39 mld. USD). Podíl ČR na hlasovacích právech je 0,41%.⁴⁴

Jak uvádí Procházka, „Česká republika se svým obnoveným členstvím v těchto institucích nejenom hlásí ke své mezinárodní odpovědnosti na hospodářském poli, ale inkasuje i nezanedbatelné výhody z něj plynoucí. Patřila a patří mezi ně finanční a technická podpora reforem umožňující zachování relativní stability ekonomiky i v okamžicích vnějších otřesů, důvěryhodnost získaná podporou reformního programu zejména ze strany Mezinárodního měnového fondu a projevující se v otevření mezinárodních soukromých trhů pro subjekty z ČR, ale i znovu zařazení se mezi nejvyspělejší státy světa vstupem do OECD (1995).

Mezinárodní finanční systém institucionálně podporuje a zvyšuje průhlednost transakcí, které probíhají jak v jeho rámci, tak prostřednictvím soukromých trhů. Přes výzvy, které před ním v současnosti stojí, nemá zatím odpovídající alternativu.“⁴⁵

⁴⁴ Srov. STAVÁREK, D., *Mezinárodní finanční instituce*, s. 64 – 66.

⁴⁵ PROCHÁZKA, P., *Mezinárodní bankovníctví*, s. 65.

2.3 Banka pro mezinárodní platby

Banka pro mezinárodní platby (Bank for International Settlements – BIS) byla založena na základě tzv. Haagské dohody v roce 1930. Patří mezi nejstarší doposud existující mezinárodní měnové instituce. Oficiálním důvodem založení BIS byla potřeba vypořádat po technické stránce reparační platy Německa vítězným zemím.

Členy jsou centrální banky téměř všech evropských zemí, Kanady, USA, Japonska, Austrálie a Jihoafrické republiky. Banka pro mezinárodní platby má sídlo v Basileji ve Švýcarsku.⁴⁶

2.3.1 Organizační struktura Banky pro mezinárodní platby

Valná hromada

Valná hromada je nejvyšším rozhodovacím orgánem banky. Je svolávána každoročně. Jejím úkolem je zejména schválit výroční zprávu, závěrečnou bilanci, provést přiděly do rezervního fondu a vyhlásit výši dividendy. Účast na valné hromadě a hlasovací právo přísluší pouze centrálním bankám, které upsaly akcie.

Správní rada

Správní rada je řídicím orgánem. Skládá se z úřadujících prezidentů centrálních bank Belgie, Francie, Itálie, SRN a Velké Británie, ze zástupců těchto zemí z oblasti financí, průmyslu nebo obchodu, z dalších nejvýše 9 osob z uchazečů zemí, které v době založení upsaly kapitál.

Správní rada se schází každý měsíc. Volí předsedu a místopředsedy rady a také prezidenta banky, a to nejvýše na tříleté funkční období.⁴⁷ Kdo dále tvoří organizační strukturu banky? Podle Markové *„organizační strukturu banky dále tvoří bankovní odbor, který provádí vlastní operativní činnost, a to tak, aby byla v souladu se statutem banky, usneseními valné hromady a směrnicemi správní rady, měnový a ekonomický odbor, který zpracovává analýzy v oblasti hospodářského a měnového vývoje*

⁴⁶ Srov. MARKOVÁ, J., *Mezinárodní měnová spolupráce*, s. 129 – 130.

⁴⁷ Tamtéž, s. 130 – 131.

*hospodářsky vyspělých zemí, vývoje na světových trzích a trzích zlata, generální sekretariát, který plní administrativní úkoly.*⁴⁸

2.3.2 Aktivity Banky pro mezinárodní platby

Náplň činnosti banky se od počátku jejího fungování neustále měnila a rozšiřovala. Banka tak reagovala na měnící se situaci na finančních trzích a postupně se stala nejen důležitou institucí centrálních bank, ale i významným centrem mezinárodní měnové spolupráce.

V současné době působí banka především jako:

- centrum mezinárodní měnové spolupráce zejména v oblasti centrálního bankovníctví a bankovního dohledu
- banka centrálních bank
- centrum ekonomického a měnového výzkumu.⁴⁹

Markové k tomu shrnuje, že *„banka pro mezinárodní platby tak postupně vykryštovala v banku hospodářských vyspělých zemí, sloužící k podpoře měnové a finanční spolupráce všech centrálních bank, zainteresovaných zemí.*⁵⁰

⁴⁸ MARKOVÁ, J., *Mezinárodní měnová spolupráce*, s. 131.

⁴⁹ Srov. Tamtéž, s. 134 – 136.

⁵⁰ Tamtéž, s. 136.

3. PŘÍPADOVÁ STUDIE – ŘECKO, IRSKO

Zvláštní metodou kvalitativního výzkumu je případová studie zahrnující důkladnou, délkovou zkoušku jediného příkladu nebo události. Výsledkem je to, co do budoucna má být důležité, a čím by se měl zabývat aplikovaný výzkum.

Existuje více druhů případových studií, já jsem ve své bakalářské práci využil tzv. implementační případovou studii. Mým cílem je srovnání ekonomik Irska a Řecka a zdůraznění jejich odlišností.

3.1 ŘECKO

3.1.1 Boj se zadlužováním Řecka

Pakliže zkoumáme, kde má původ řecká krize, docházíme ke zjištění, že má vícero zdrojů. Spíše mediálně známé jsou případy rozmařilého vynakládání peněz ze státního rozpočtu na důchody a státní správu.

Na financování řeckého dluhu se podílely hlavně americké a německé banky. O zadlužení Řecka věděla Evropská unie již při vstupu země do Eurozóny. V době ekonomického růstu Evropské unie a USA nebyl problém s poskytováním dalších úvěrů, ale po nastartování hypoteční krize v USA došlo k ovlivnění ekonomik i u menších zemí Evropské unie. Zasáhlo to i Řecko.

Řecká krize je příkladem nezodpovědné populistické politiky a ignorování tržních principů. Různé studie zjišťují, že úplatkářství a klientelismus při obsazování míst ve státních službách jsou nejvýznamnějšími příčinami nárůstu řeckého státního dluhu. Podle řady ekonomů přispělo ke krizi i zavedení eura coby řecké měny. Řekům to umožnilo zvyšovat si blahobyt a díky silnému euru výrazně Řecko ztratilo na konkurenceschopnosti.

Podle určitých studií by Řecko zvýšilo ekonomický růst, kdyby otevřelo monopolní profese konkurenci, pokud by zrušilo omezení uvalená na různé trhy,

a kdyby srazilo byrokratickou zátěž podnikání na průměr Evropské unie. Velké ekonomické škody páchá i korupce. Korupce u vládních zakázek a politické protěžování klientů – voličů nafukují vládní výdaje a drobné úplatkářství podkopává autoritu státu v očích daňových poplatníků.

Rakouský ekonom Friedrich Schneider, který studuje problém daňových úniků, ve světě, odhaduje, že v Řecku se neodvede až čtvrtina daní.

V poslední době dostaly řecké dluhopisy opět horší známku. V květnu roku 2010 se psalo: „*Řecká krize zdůraznila klíčovou úlohu Německa, píše dnes britské listy v komentářích k mezinárodní pomoci schválené o víkendu. Komentátor listu Financial Times také předpovídá, že v budoucnu bude stejně třeba některé dluhy Řecku odpustit a že eurozónu musí přistoupit k větší politické integraci, jinak jí hrozí rozpad. Deník The Guardian zase zvažuje, zda státní bankrot nakonec není někdy lepší.*”⁵¹ U Řeků zatím došlo ke snížení platů ve veřejném sektoru o 15 procent a zmrazení penzí a trojnásobnému zvýšení DPH. Řecké úřady začaly tvrdě postihovat daňové dlužníky, ale na daních vláda vybrala méně, než předpokládala.

3.1.2 Platy ve veřejném sektoru

K řeckému dluhu přispěly také obrovské výdaje ve státním sektoru. Platy byly 2,5 krát vyšší než v sektoru soukromém, někteří zaměstnanci brali i 16 platů ročně. Finanční odstupné pro pracovníky, kteří pracovali dlouhodobě, bylo minimálně 24 měsíčních platů, ale často se stávalo, že dostali až 100 měsíčních platů. Bylo evidentní, že je k eliminaci řecké krize potřeba zredukovat výdaje veřejného sektoru.

„Vývoj řecké ekonomiky bude v příštích letech poznamenán:

- *hlubokou hospodářskou recesí,*
- *úsilím řecké vlády o konsolidaci veřejných financí a odvrácení nebezpečí bankrotu státní pokladny, které si vynutí opatření směřující k dalšímu snížení rozpočtových výdajů, zvýšení rozpočtových příjmů, jakož i zásadní strukturální reformy,*

⁵¹ *Řecká krize ukázala smutnou pravdu* [online]. [cit. 2011-07-03]. Dostupné z: http://byznys.lidovky.cz/recka-krize-ukazala-smutnou-pravdu-bez-nemecka-neni-evropa-nic-pbh-/firmy-trhy.aspx?c=A100503_113840_firmy-trhy_nev

- snížením soukromé i veřejné spotřeby včetně nákladů na veřejné investice,
- výrazným zvýšením nezaměstnanosti,
- posílením sociálního napětí.⁵²

Tab. 4 – Přehled vývoje hlavních makroekonomických ukazatelů⁵³

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
HDP (meziroční změna v %)	-4,9	-7,1	-7,0	-3,9	0,6
Inflace (%)	4,7	3,1	1,0	-0,9	-0,8
Bilance veřejného sektoru (% HDP)	-10,6	-9,3	-6,6	-2,6	-3,0
Hrubý veřejný dluh (% HDP)	144,9	165,3	157,2	175,0	177,2

3.1.3 Řecká zahraniční bilance

Řecko se díky peněžní pomoci, hlavně Evropské unie a MMF, nejméně v příštích třech letech vyhne bankrotu. Výměnou za pomoc však musela přislíbit další hluboké škrty výdajů a zvýšení daní.

Zástupci evropských institucí a MMF konstatovali, že řecká vláda slíbila přijmout další opatření, která by příští rok umožnila snížit rozpočtový deficit na 7,4% hrubého domácího produktu a splnit tím podmínku úvěru. Plán rozpočtu počítá např. se snížením provozních a mzdových výdajů ve ztrátových státních podnicích, snížením nákladů na zdravotní péči i výdajů na obranu. Vláda se také chystá zvýšit daň z přidané hodnoty. EU a MMF Řecku rekordní finanční pomoc o celkovém objemu stovek miliard eur výměnou za razantní škrty výdajů, zvýšení daní a strukturální reformy. Řecko bylo v loňské krizi eura první zemí, která požádala o pomoc, druhou se stalo Irsko.

⁵² *Řecko* [online]. [cit. 2015-07-29]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/zahranicni-obchod-eu/teritorialni-informace-zeme/recko.html>

⁵³ *Řecko - Ekonomická charakteristika země* [online]. [cit. 2015-07-30]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/recko/ekonomika/ekonomicka_charakteristika_zeme.html.

Podle ratingové agentury spočívá riziko v Řecku hlavně v tom, že nebude schopno vybrat na daních tolik, kolik si představovalo. To by mohlo plán vlády na ozdravení veřejných financí značně zkomplikovat a způsobit, že se Řecko nevyhne restrukturalizaci státního dluhu. Část ekonomů považuje podmínky čerpání úvěru za nevýhodné a poukazuje na to, že Řecko dluhovou zátěž nezvládne ani s pomocí ostatních členů eurozóny.

Někteří analytici o Řecku hovoří jako o hlavním kandidátovi na odchod z eurozóny a případně i na vyhlášení platební neschopnosti.

Celkový řecký dluh dosahuje 325 miliard eur, z čehož 68 miliard eur drží řecké banky a 52 miliard eur banky v eurozóně. Evropská centrální banka disponuje řeckými dluhopisy v hodnotě 50 miliard eur. Peníze, které Řecko obdrželo od zemí eurozóny a MMF ve výši 110 miliard eur, se nejspíš nepodaří splatit v termínu, který je v současnosti stanoven na rok 2021. *„Eurozóna stanovila pro novou pomoc Řecku dlouhou řadu tvrdých podmínek. Do října má země čas provést „ambiciózní penzijní reformu“ a zavést doložku nulového deficitu důchodového systému. Dále má přijmout ambicióznější reformy trhů zboží, včetně změn regulace prodejní doby, vlastnictví lékáren, mlékáren a pekáren; otevřít ekonomicky důležité uzavřené profese, například trajektovou přepravu“ a „na trzích práce provést hlubokou modernizaci pravidel pro kolektivní vyjednávání, stávky a kolektivní propouštění. Mezi dalšími z podmínek je rozšíření privatizace. Cenná řecká aktiva budou převedena do nezávislého fondu, který je zpeněží prostřednictvím privatizace či jinak (není přesně popsáno, ale mohlo by jít např. o jejich uvedení na burzu), a příjmy budou jedním ze zdrojů pro splácení nových záchranných úvěrů.“*⁵⁴ V úvahu pak kromě odepsání části veřejného dluhu připadá i prodloužení splatnosti úvěrů až na 30 let.

Ukazuje se, že bankrot Řecka by měl na ekonomiku a členské státy eurozóny daleko větší dopad než případné bankroty Irska nebo Portugalska. V jejich případě jsou finanční ústavy ohroženy daleko méně a například v případě Irska banky eurozóny drží dluhopisy za 14 miliard eur, u Řecka je to 50 miliard eur.

⁵⁴ *Tvrde podmínky pro Řecko: obří privatizace, penzijní reforma i kontrola statistik* [online]. [cit. 2015-07-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/ekonomika/374904-tvrde-podminky-pro-recko-obri-privatizace-penzijni-reforma-i-kontrola-statistik.html>

3.1.4 Řecké dluhopisy – zájem, držení

Německé banky investovaly do řeckých dluhopisů 17 miliard eur, nejvíce jich vlastní Hypo Real State se 7,9 miliardami eur.

Francouzské banky drží v řeckých dluhopisech skoro 11 miliard eur, přičemž část dluhopisů prodaly Evropské centrální bance, zatímco německé banky přislíbily vládě, že budou kvůli trhům dluhopisy držet.

Po Německu a Francii mají řecké dluhopisy také belgické a kyperské banky. Řecko doufá, že vládní dluhopisy budou mít poté, co se eurozónu dohodla na pomoci, nižší úrokovou sazbu.

3.1.5 Asistence MMF a jiných institucí v Řecku

Rok 2008 – Většina zemí pociťuje negativní dopad globální krize, avšak v Řecku je období hospodářského růstu.

Rok 2009 – Projevuje se dopad globální krize – strukturální nedostatky řecké ekonomiky. Prohlubující se recese byla provázena razantním zhoršením stavu řeckých veřejných financí. Koncem roku 2009 nestaly oprávněné obavy z bankrotu řecké státní pokladny. Řecko bylo vyzváno k okamžité konsolidaci veřejných financí a ke zkvalitnění systému sběru a zpracování statistických údajů. V případě odlišení od stanovených cílů má Evropská komise právo požadovat či uložit dodatečná opatření.

Rok 2010 – Řecká vláda předložila Evropské komisi Program stability a růstu na léta 2010 – 2013, ve kterém se zavázala ke snížení rozpočtového deficitu pod 3% HDP do roku 2012. Tento Program byl Evropskou komisí přijat. V dubnu byla řecká vláda nucena požádat o aktivaci podpůrného finančního mechanismu Evropskou komisí, Evropskou centrální banku a Mezinárodní měnový fond. V květnu řecký parlament schválil zákon Opatření k aplikaci podpůrného mechanismu řecké ekonomiky ze strany ČS Eurozóny a MMF (zákon č. 3845/2010), který upravuje podmínky s čerpáním

podpůrné půjčky. V listopadu Eurostat zveřejnil konečné hodnoty řeckého rozpočtového deficitu za léta 2006 – 2009.⁵⁵

Rok 2011 - Dluhovou krizi v Řecku se ani s přispěním MMF nepodařilo zastavit, pokračovala i v roce 2011. V důsledku krize pod tlakem řecké i mezinárodní veřejnosti i své vlastní politické strany v listopadu 2011 odstoupil ministerský předseda J. Papandreu, nahradil ho L. Papadimos.

Rok 2012 - Dluh Řecka činil už cca 160 % HDP (tedy celkem 350 mld. eur). Řecká Nová demokracie (ND) vyhrála parlamentní volby a úsporný plán navržený Evropskou komisí, Mezinárodním měnovým fondem a Evropskou centrální bankou. Dne 27. listopadu se ministři financí EU ve shodě se zástupci MMF dohodli, že Řecku poskytnou další půjčku ve výši 44 mld. eur.⁵⁶

Rok 2013 - V říjnu se Řecku podařilo uskutečnit první zásadní privatizaci v intencích záchranného programu od EU a MMF. Shodou okolností to byla česko-řecká investiční skupina Emma Delta, která dokončila převzetí kontrolního podílu v řeckém sázkovém monopolu.

Rok 2014 – Řecko oznámilo, že i přes velmi tvrdá úsporná opatření dokázalo po šesti letech opustit fázi recese. Pozitivně začal vypadat i pokles nezaměstnanosti, která ve druhém čtvrtletí klesla na 26,6 procenta. To je nejméně od konce roku 2012. Atény uvedly, že zřejmě budou moci ukončit čerpání peněz od MMF už před plánovaným datem (2016), protože země bude schopna opět stát na vlastních nohou.⁵⁷

Rok 2015 – MMF je připraven nadále spolupracovat na řešení řecké dluhové krize s řeckými úřady i s evropskými partnery. Eurozóna a Řecko po sérii obtížných jednání dospěly k dohodě, která má zabránit finančnímu kolapsu země. Jedním z mezinárodních věřitelů Řecka je nadále MMF, jemuž Řecko na konci června neuhradilo dlužnou splátku ve výši zhruba 1,5 miliardy eur.⁵⁸ Další úvěry by mohlo Řecko obdržet od Evropského stabilizačního mechanismu (ESM). Aby však byl tento program vůbec

⁵⁵ *Řecko - Ekonomická charakteristika země* [online]. [cit. 2015-07-30]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/recko/ekonomika/ekonomicka_charakteristika_zeme.html.

⁵⁶ *Řecko dostane další desítky miliard a věřitelé mu odpustí dluhy* [online]. [cit. 2015-07-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/ekonomika/285934-recko-dostane-dalsi-desitky-miliard-a-veritele-mu-odpusti-dluhy.html>

⁵⁷ *Z recese jsme po šesti letech venku, hlásí Řecko* [online]. [cit. 2015-07-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/ekonomika/348487-z-recese-jme-po-sesti-letech-venku-hlasi-recko.html>

⁵⁸ *Řecko rychle potřebuje peníze. MMF reaguje..* [online]. [cit. 2015-07-30]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Recko-rychle-potrebuje-penize-MMF-reaguje-383903>

uskutečněn, musí být mj. schválen parlamenty některých členských zemí EMU. K tomu je nutné, aby řecký parlament přijmul reformní opatření, přičemž nejdůležitější z nich jsou zvýšení sazeb DPH, navýšení věku pro odchod do důchodu, či vytvoření fondu státního majetku, který má být privatizován.⁵⁹

3.1.6 Výzvy k řešení

Evropská unie Řecko padnout nenechá a jeho výstup z eurozóny se také nechystá. Ať se již představitelé evropských států rozhodnou pro jakékoliv řešení, jedna věc je jistá, pomoc nebude zadarmo a ostatní členové měnové unie budou chtít vidět změny v samotném Řecku. Je tedy jisté, že eurozónu bude očekávat od Řecka úsporná opatření a nápravu rozpočtové situace.

6 východisek z řecké tragédie

- Přímá půjčka – bilaterální nebo společná – Článek 125 Smlouvy o EU zakazuje Unii a jednotlivým členským státům ručit za dluhy jiných členů EU (výjimka – v případě přírodních katastrof a dalších nepředvídatelných událostí).

Alternativy půjčky Řecku: bilaterální půjčky, půjčky Unie prostřednictvím nového fondu nebo nákup řeckých dluhopisů.

- Pomoc Evropské investiční banky – Tato banka výhodně získává kapitál a následně jej za výhodných podmínek půjčuje pro společné projekty. Alternativou by byl i nákup řeckých dluhopisů, ale pro takový krok je důležitý souhlas ministrů financí států Evropské unie.
- Mezinárodní měnový fond – Generální ředitel MMF nabídl Řecku další pomoc, ale tuto variantu většina odborníků odmítá, jelikož by poškodila prestiž eurozóny.

⁵⁹ Eurosummit: Řecko bude moci začít jednat o záchranném programu [online]. [cit. 2015-07-30]. Dostupné z: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/eurosummit-recko-bude-moci-zacit-jednat-o-zachrannem-programu/1237227>

- Evropský státní dluhopis – Už několik měsíců se diskutuje o tom, že vzniknou společné dluhopisy eurozóny, které by pomohly Řecku získat prostředky z kapitálového trhu.
- Program platební bilance – Program pro země s platebními obtížemi byl dosud otevřen jen státům stojícím mimo eurozónu. Aby se toto pravidlo změnilo, musela by souhlasit většina států bez společné měny.
- Evropské strukturální fondy – Evropský rozpočet do roku 2013 počítá s 20,2 miliardami eur pro Řecko. Je možné, že by Řekové obdrželi peníze dříve, než se předpokládalo. Souhlasit musí pouze Evropská komise, a proto experti považují tento způsob za snadno prosaditelný.⁶⁰

Smlouva o EU

Dle smlouvy o Evropské unie neodpovídá tato za závazky ani nepřebírá závazky ústředních vlád, regionálních nebo místních orgánů nebo jiných veřejných orgánů, jiných veřejnoprávních subjektů nebo veřejných podniků kteréhokoli členského státu, pokud se nejedná o vzájemné finanční záruky pro společné uskutečňování určitého záměru. Členský stát neodpovídá za závazky ani nepřebírá závazky ústředních vlád, regionálních nebo místních orgánů nebo jiných veřejných orgánů, jiných veřejnoprávních subjektů nebo veřejných podniků jiného členského státu, aniž jsou dotčeny vzájemné finanční záruky pro společné uskutečňování určitého záměru.

Nastanou-li členskému státu z důvodu přírodních pohrom nebo mimořádných událostí, které nemůže ovlivnit, obtíže nebo je-li z téhož důvodu vážně ohrožen závažnými obtížemi, může Rada na návrh Komise poskytnout dotyčnému členskému státu za určitých podmínek finanční pomoc Unie.⁶¹

⁶⁰ [online]. [cit. 2015-07-29]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/aktuality-z-eu-unor-2010/eurozonu-trapi-pigs/1001904/56343/>

⁶¹ Tamtéž.

3.2 IRSKO

Nejslabšími ekonomikami v eurozóně jsou v současné době Řecko, Španělsko, Portugalsko a také Irsko. Jmenované státy, kde skvěle funguje cestovní ruch a které spousta let žily nad poměry, se v budoucnu musí hodně uskromnit. Pokud se nebudou řídit tím, co mají nastoleno, východisko z jejich finanční zadluženosti zřejmě není.

3.2.1 Boj se zadlužováním Irska

Co se týče Irska, již v roce 2007 ekonom Morgan Kelly z University College v Dublinu předpověděl, že se bude něco dít, že velké počty Irů přijdou o své domy a byty v důsledku neschopnosti splácet hypotéku. *„Irsko se v prosinci 2013 stalo první zemí eurozóny, která úspěšně dokončila mezinárodní záchranný program. Na něm se irská vláda dohodla v roce 2010, kdy si u Evropské unie a Mezinárodního měnového fondu (MMF) zajistila úvěrovou pomoc v objemu 85 miliard eur (zhruba 2,3 bilionu Kč). Součástí podmínek programu byla rozsáhlá úsporná opatření. Irsku se podařilo vrátit se na dluhopisové trhy už loni a od letoška by mělo být ve financování svých potřeb plně soběstačné. První dluhopis, který země vydala od prosincového vystoupení z mezinárodního záchranného programu, se nedávno setkal s vysokou poptávkou investorů. Irská ekonomika se v druhém čtvrtletí roku 2013 dostala z druhé recese za posledních pět let. Letos byly na programu další výdajové škrty, nezaměstnanost v zemi zůstává vysoká, ale od loňska klesá.“*⁶² Spousta irské mládeže odcházela v době krize do zahraničí, až pětina absolventů vysokých škol hledala zaměstnání v zahraničí a nadále bude zřejmě trvat ještě celá léta, než se podaří jejich ekonomiku ozdravit.

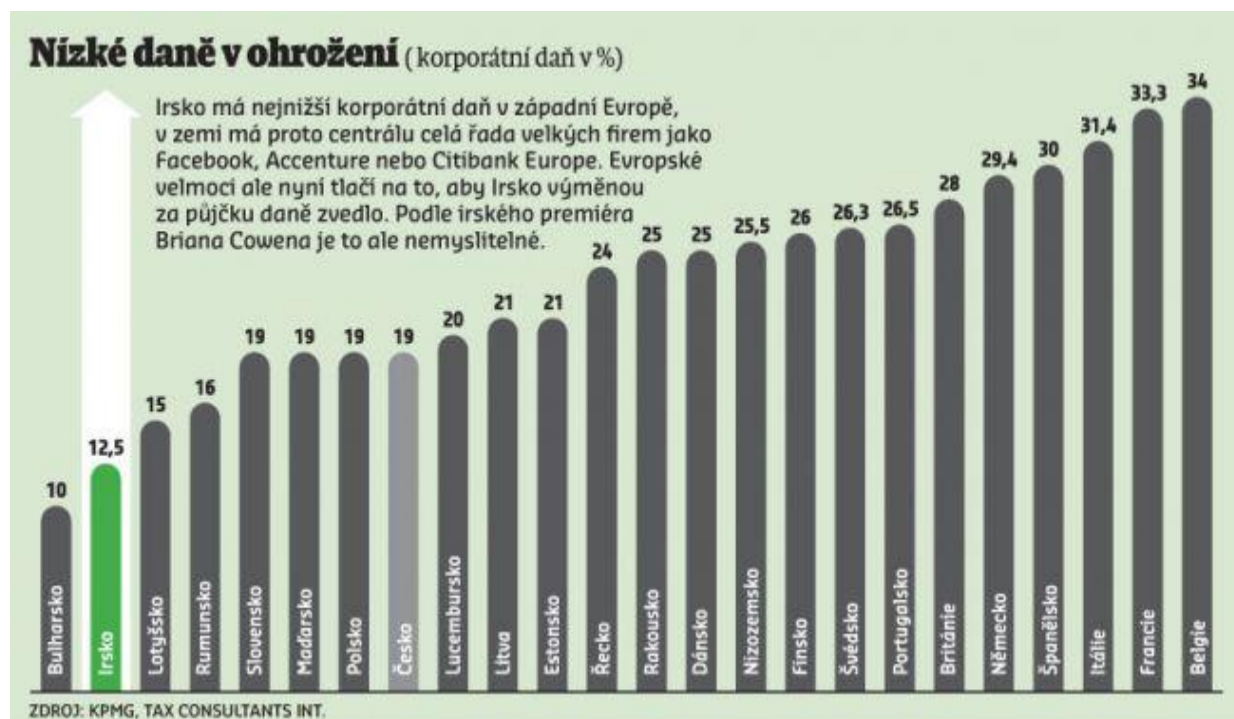
Irská vláda vydala na záchranu irských bank 70 miliard euro, byly schváleny vládní škrty v miliardách euro, po dobu šesti až sedmi let poplynou jejich daně, vybrané od irských daňových poplatníků, na pokrytí ztrát irských bank.

⁶² *Irská ekonomika se díky škrtem dostává z krize* [online]. [cit. 2015-07-27]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-62649770-agentura-fitch-zlepsila-hodnoceni-irska>

3.2.2 Škrty, realitní a hypoteční bublina

Mezi opatřeními na ekonomické ozdravení Irska je stejně jako v Řecku zejména postupné zvyšování sazby daně z přidané hodnoty, omezení počtu státních zaměstnanců, škrty sociálních dávek a snížení minimální mzdy. Níže je možno zaznamenat, jak si Irsko stojí u korporátní daně.

Obr. 1 - Nízké daně v ohrožení⁶³

Irská ekonomika posledních 20 let rostla, zvyšovala se životní úroveň, docházelo k růstu poptávky a přílivu obyvatel. Jenže s časovým odstupem se ukázalo, že tato cesta rozvoje hospodářství je špatná, nezaměstnanost z původních 4% vzrostla až k 15%, veřejný dluh rostl, realitní a hypoteční bublina splaskla a systém se ukázal jako nestabilní. Pracující si vydělali spoustu peněz, nezaměstnaní dostali od státu vysoké sociální dávky. Irsko zažilo příliv obyvatelstva a s tím související i požadavek na bydlení. Banky měly příležitost ve velké míře poskytovat hypotéky na výhodné

⁶³ V Irsku se rozhádala vláda [online]. [cit. 2015-07-29]. Dostupné z: <http://ekonomikaihned.cz/c1-48282020-v-irsku-se-rozhadala-vlada-hrozi-nove-volby-a-vyssi-dane>

úvěry, a proto spousta obyvatel začala žít na dluh. Tento růst měl své důsledky a jednou z nich byla realitní a hypoteční bublina. Nabídka bydlení nestačila uspokojovat poptávku, ceny nemovitostí rostly. Pokud ekonomika rostla a bylo možné dosti vydělat, nebyl problém dluhy splácet. Ale vše nejde donekonečna. V roce 2008 irská hypoteční a realitní bublina splaskla, ceny nemovitostí propadly, mnoho domácností nemá z čeho splácet. Banky se dostaly do problémů kvůli nespláceným úvěrům.

Peníze, které si Irsko půjčovalo, mělo být použito na ozdravení veřejných financí a ozdravení bank v podobě navýšení úrovně kapitálu v irských bankách. Občany čekají úsporná opatření, zvyšování daní, výdajové škrty. Jenže taková opatření určitě nevedou ke zvýšení ekonomiky, ale spíše dalšímu zhoršování situace.

3.2.3 Irská zahraniční bilance

Plán úspor je pro Irsko klíčem k tomu, aby dostalo od Evropské unie a Mezinárodního měnového fondu finanční pomoc. Irsko bude na svou záchranu potřebovat asi 90 miliard euro, podobně je na tom Řecko, které získalo pomoc 110 miliard euro.

Celkově vláda do budoucna počítá s průměrným ročním reálným růstem HDP o 2,75 procenta a poklesem nezaměstnanosti pod 10 procent z nynějších 13,5 procenta.

Nová irská vláda bude usilovat o zmírnění přísných podmínek, kterými Mezinárodní měnový fond a Evropská centrální banka podmínily poskytnutí záchranného balíčku ve výši 85 miliard eur. O něj Irsko žádalo, když jejich ekonomika zkolabovala pod náporom finanční krize. Podle serveru irského deníku The Independent se na novém požadavku dohodli noví koaliční partneři, a to středopravicová Fine Gael a levicoví labouristé. Irové ale vnímají přímé podmínky půjček jako nedůstojné a cítí se vydírání.

Irsko, dlouho oslavované jako ideální model hospodářského vývoje a přezdívané jako keltský tygr, se vlivem finanční krize a prasknutí hypoteční bubliny dostalo do vážných problémů. Země, která byla dlouho ukazována jako příklad toho, jak plně využít členství v Evropské unii, tak reálně mohla poslat celou eurozónu ke dnu.

3.2.4 Asistence MMF a jiných institucí v Irsku

Rok 2009 – V souvislosti s krizí irské ekonomiky sáhla irská vláda po opatřeních, jimiž se zaručila za veškeré vklady v šesti největších bankách v zemi v celkové výši 400 miliard eur, což představuje 2,5 násobek irského HDP. V tomto roce bylo vyhlášeno 1406 případů insolvence irských firem. Rok 2009 nebyl úspěšný ani pro irské výrobce a exportéry.

Rok 2010 – Evropská komise schválila plán Irska na zřízení takzvané špatné banky, která má za pomoci vládních peněz odsát z finančního sektoru špatné úvěry a urychlit jeho revitalizaci. Banka, která se oficiálně jmenuje Úřad pro správu národního majetku, začala od března 2010 přijímat špatné úvěry od hlavních irských bank. Rozpočet obsahoval očekávané škrtky a daňová opatření v celkové výši až 6 miliard eur úspor. Nešlo jen o první krok při plnění přijatého čtyřletého plánu obnovy, ale též i o jistou formu parlamentního plebiscitu o dohodě s Mezinárodním měnovým fondem, Evropskou centrální bankou a Evropskou komisí.

Rok 2011 - Vláda v Dublinu přikročila k tvrdým úsporným opatřením, zvyšování daní a dohodla se s EU a Mezinárodním měnovým fondem na záchraném balíku ve výši 85 miliard eur.

Rok 2012 - V červenci 2012 se Irsko poprvé od září 2010 vrátilo na trh dlouhodobých státních dluhopisů. Vládní agentura pro správu státního majetku úspěšně prodala investorům obligace za celkem 5,2 miliardy eur (132 miliard korun). Výnos pětiletých dluhopisů činil 5,9 procenta. U obligací se splatností v roce 2020 dosáhl 6,1 procenta. Výše výnosu je tak zhruba na úrovni italských dluhopisů a pod úrovní dluhopisů Španělských, které už překročily kritickou hranici sedmi procent. I v roce 2012 pokračovala ozdravná kúra velkých irských bank, jejichž hlavním problémem zůstávaly nesplácené hypotéky.⁶⁴

Rok 2013 - Irská ekonomika se v druhém čtvrtletí roku 2013 dostala z druhé recese za posledních pět let. V roce 2013 byly na programu další výdajové škrtky, nezaměstnanost v zemi zůstala vysoká, ale od roku 2012 postupně klesá.

⁶⁴ *Analýza problémů irských bank* [online]. [cit. 2015-07-29]. Dostupné z: <http://www.iir.cz/article/analyza-problemu-irskych-bank>

Rok 2014 a 2015 - Stav irské ekonomiky se dál zlepšuje, země plní podmínky, které po ní vyžaduje eurozóna. Ratingová agentura Fitch zlepšila hodnocení Irska o jeden stupeň na známku A minus. V červnu 2014 Irsku zlepšila rating také agentura Standard & Poor's.⁶⁵

3.2.5 Výzvy k řešení

Kudy vede dále pro Irsko cesta z krize?

- Bankovní sektor – Všichni se shodnou na tom, že je potřeba oddlužit bankovní sektor a nastartovat hospodářský růst, aby země začala normálně fungovat. Krizí silně zasažený člen eurozóny s nezdravým bankovním sektorem nyní získává cenné body za rychlé reformní kroky v oblasti veřejných rozpočtů, kde Řecko naopak ztrácí.
- Záchranný balíček – Irsko požádalo o poskytnutí finanční pomoci. Ministři financí se shodli, že irskému požadavku vyjdou v zájmu ochrany finanční stability v Evropské unii a eurozóně vstříc. Balíček finanční pomoci pro Irsko by měl být financován z Evropského mechanismu finanční stabilizace a Evropského finančního stabilizačního nástroje, které budou možná doplněny bilaterálními půjčkami dojednanými s členskými státy Evropské unie.⁶⁶

Podmínky pomoci

O detailech záchranného balíčku, jehož hodnota se odhaduje na 80-90 miliard eur, irští představitelé jednali se zástupci Evropské komise a Mezinárodního měnového fondu a ve spolupráci s Evropskou centrální bankou.

Peníze by měly být uvolněny pod podmínkou přijetí úsporných opatření, v nichž se vláda zavazuje, že do roku sníží schodek veřejných financí na 3% HDP.

⁶⁵ *Irská ekonomika se díky škrtnům dostává z krize* [online]. [cit. 2015-07-31]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-62649770-agentura-fitch-zlepsila-hodnoceni-irska>

⁶⁶ tamtéž

Balíček by měl obsahovat například úspory v oblasti sociálních dávek. Spekuluje se i o tom, že daňové sazby ve vyšších daňových pásmech by se měly zvýšit.⁶⁷

3.3 ZÁVĚR – POMÁHAJÍ TEDY MMF A JINÉ INSTITUCE V BOJI SE ZADLUŽOVÁNÍM V ŘECKU A IRSKU?

Na začátku května loňského roku se Řecko dohodlo s EU a MMF na finanční pomoci v objemu stovek miliard eur, která měla přispět k vyřešení neutěšeného stavu řeckých veřejných financí. Výměnou za záchranný balíček Atény přislíbily přijmout celou řadu úsporných opatření a škrťů, mezi která patří snížení mezd státním zaměstnancům, snížení důchodů a zvýšení daně z přidané hodnoty a dalších spotřebních daní, zvýšení daně z nemovitosti.

Bez těchto opatření by se země nedostala k balíčku finanční pomoci od MMS a EU. Do problémů se řecká vláda dostala poté, co její rozpočtový schodek za rok 2009 dosáhl 13,6%, což vyvolalo reakci ratingových agentur, které zemi snížily úvěrové hodnocení. To následně vyvolalo odezvu na úvěrovém trhu, který požadoval vyšší rizikový bonus, což bylo pro Řecko neúnosné.

Státní dluh Řecka dosahuje přes 300 miliard eur, což znamená 680 tisíc korun na jednoho obyvatele.

Rozhodnutí států eurozóny, aby pomohly zadluženému Řecku, bylo velmi důležité k tomu, aby nebyla ohrožena celá stabilita eurozóny a nenastoupila ještě hlubší fáze globální ekonomické krize. Je však třeba zpřísnit Pakt stability a růstu tak, aby se další členové eurozóny nedostali do podobné situace.

Podobně jako v Řecku, i Irsku, které se dostalo do potíží kvůli problémům svých bank, EU vyhověla žádosti o finanční pomoc. Uvolnění 90 miliard eur je podmíněno přijetím čtyřletého úsporného vládního programu, kdy budou drastické výdajové škrty a zvýšené daně.

Peníze, které Irům byly uvolněny, jsou podmíněny takovými úsporami, v nichž se vláda musela zavázat, že sníží schodek veřejných financí na 3% HDP, obsahuje

⁶⁷ tamtéž.

zavedení daně z majetku, úspory v oblasti sociálních dávek a služeb, zvýšení daňových sazeb ve vyšších daňových pásmech.

Irsko má v budoucích 4 letech ušetřit 15 miliard eur, plnění bude každý rok kontrolováno. Úsporami výdajů chce vláda ušetřit 10 miliard eur a zvýšenými daněmi a dalšími opatřeními získat zbylých 5 miliard eur. Mezi opatřeními je zejména zvýšení sazby daně z přidané hodnoty, snížení počtu státních zaměstnanců a snížení minimální mzdy.

Aby banky v ekonomice mohly opět plnit svou funkci, k tomu mají přispět i další opatření včetně snižování míry zadlužení a restrukturalizace bankovního sektoru.

Odpověď tedy zjevně zní ano – MMF a ostatní mezinárodní instituce byly velmi nápomocny v boji se zadlužováním v Irsku a Řecku.

ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci jsem se snažil objasnit vztahy a principy mezi Světovou bankou a Mezinárodním měnovým fondem, zabýval jsem se problémem mezinárodní zadluženosti ve světové ekonomice a snažil jsem se vysvětlit, jak je to se zadlužením v Řecku a Irsku, jaký je rozdíl v jejich zadluženosti a jak těmto státům pomáhají MMF a jiné instituce.

Z analýzy problému, kterému jsem se věnoval, vyplývá, že mezinárodní zadluženost je problém na globální úrovni, jehož vývoj ovlivnilo několik zásadních zvrátů ve světovém hospodářství.

V dnešní době má zadluženost států opravdu katastrofální podobu a není to jen Řecko a Irsko, kterými jsem se zabýval. Je více než zřejmé, že většina států snad nemůže své dluhové závazky nikdy splnit. Dluhy státům nikdo neodpustí, protože by to hlavně vedlo k pasivitě těchto států. Řecku i Irsku pomáhá Mezinárodní měnový fond i Evropská unie. Tyto instituce se dohodly na vysoké finanční pomoci těmto státům, kdy musely státy přijmout celou řadu drastických úsporných opatření a škrťů.

V první části své bakalářské práce jsem se zabýval hlavně základní teorií a terminologií a shrnul jsem historický vývoj Mezinárodních měnových institucí.

V druhém oddílu jsem hodnotil a zpracovával hlavně momentální situaci ve finančních potížích Řecka a Irska a také způsob, proč jejich obrovské problémy vlastně nastaly.

ANOTACE

Jméno a příjmení autora:	Radek Navrátil
Instituce:	Moravská vysoká škola Olomouc, o.p.s.
Název práce v českém jazyce:	Vybrané mezinárodně-ekonomické instituce a jejich činnost
Název práce v anglickém jazyce:	Selected international-economic institutions and their activity
Vedoucí práce:	Doc. Ing. Richard Pospíšil, Ph.D.
Počet stran:	56
Rok obhajoby:	2015
Klíčová slova v českém jazyce:	Mezinárodní měnové instituce, WTO, MMF, EU, Světová banka, hypoteční bublina, zadluženost
Klíčová slova v anglickém jazyce:	International monetary settlement, WTO, IMF, EU, World Bank, mortgage bubble, indebtedness

Anotace: Tato bakalářská práce se zabývá tématem Mezinárodních měnových institucí a jejich činností. Pro lepší pochopení, je zde tento význam vysvětlen a analyzován na Řecku a Irsku, o kterých se v současné době nejvíce mluví. Cílem této bakalářské práce je popsat mezinárodní měnové instituce a jejich činnosti. Dílčím cílem je zhodnocení dosavadního působení institucí v Řecku a Irsku. Jsou zde objasněny vztahy a principy mezi finančními institucemi a také shrnutí jejich historického vývoje.

Abstract: This bachelor thesis deals with the International monetary institutions and their activities. Better understand to the importance of this it is explained and analyzed on the example of Greece and Ireland, which is currently being the most often discussed. The aim of this thesis is to describe the international monetary institutions and their activities. A partial aim is to assess the current functioning of the institutions in Greece and Ireland. The principles and the relationships between financial institutions are described and a summary of their historical development is given as well.

SEZNAM LITERATURY A ZDROJŮ

Tištěné publikace

- 1) MACHKOVÁ, Hana, a kol. *Mezinárodní obchod a marketing: [praktická výkladová encyklopedie]*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2002. 266 s. ISBN 80-247-0364-5.
- 2) MARKOVÁ, Jana. *Mezinárodní měnová spolupráce*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2006. 269 s. ISBN 80-245-1053-7.
- 3) MARKOVÁ, Jana. *Mezinárodní měnové instituce*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2002. 251 s. ISBN 80-245-0431-6.
- 4) PROCHÁZKA, Petr. *Mezinárodní bankovníctví*. 1. vyd. Praha: Bankovní institut, 1996. 347 s. ISBN 80-902243-0-X.
- 5) STAVÁREK, Daniel. *Mezinárodní finanční instituce*. 1. vyd. Opava: Slezská univerzita, 2003. 16 s. ISBN 80-7248-208-4.

Internetové zdroje

- 1) *Evropský měnový systém* [online]. [cit. 2015-07-28]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/euro-evropsky-menovy-system-3257.html>.
- 2) *Mezinárodní měnový fond* [online]. [cit. 2015-07-28]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/mezinarodni-spoluprace/mezinarodni-instituce/imf-mezinarodni-menovy-fond-11650>
- 3) IMF, dostupné na WWW: <<http://www.imf.org/external/np/sec/memdir/eds.htm#2>>.
- 4) *Tvrde podmínky pro Řecko: obří privatizace, penzijní reforma i kontrola statistik* [online]. [cit. 2015-07-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/ekonomika/374904-tvrde-podminky-pro-recko-obri-privatizace-penzijni-reforma-i-kontrola-statistik.html>
- 5) Oficiální portál pro podnikání a export, *Řecko* [online]. [cit. 2015-07-29]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/zahranicni-obchod-eu/teritorialni-informace-zeme/recko.html>
- 6) Online zprávy Hospodářských novin, *MMF chtěl zvýšit tlak na Řecko. Po nesouhlasu Atén ale ustoupil* [online]. [cit 2011-3-7]. Dostupné na WWW:

<<http://zahranicni.ihned.cz/c1-50147450-mmf-htel-zvysit-tlak-na-recko-pone-souhlasu-aten-ale-ustoupil>>.

7) [online]. [cit. 2015-07-29]. Dostupné z:

<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/aktuality-z-eu-unor-2010/eurozonu-trapi-pigs/1001904/56343/>>.

8) *Irská ekonomika se díky škrťům dostává z krize* [online]. [cit. 2015-07-27]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-62649770-agentura-fitch-zlepsila-hodnoceni-irska>

9) *V Irsku se rozhádala vláda* [online]. [cit. 2015-07-29]. Dostupné z:

<http://ekonomikaihned.cz/c1-48282020-v-irsku-se-rozhadala-vlada-hrozi-nove-volby-a-vyssi-dane> >.

10) *Řecko - Ekonomická charakteristika země* [online]. [cit. 2015-07-30]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/recko/ekonomika/ekonomicka_characteristika_zeme.html.

11) *Řecko dostane další desítky miliard a věřitelé mu odpustí dluhy* [online]. [cit. 2015-07-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/ekonomika/285934-recko-dostane-dalsi-desitky-miliard-a-veritele-mu-odpusti-dluhy.html>

12) *Z recese jsme po šesti letech venku, hlásí Řecko* [online]. [cit. 2015-07-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/ekonomika/348487-z-recese-jme-po-sesti-letech-venku-hlasi-recko.html>

13) *Řecko rychle potřebuje peníze. MMF reaguje..* [online]. [cit. 2015-07-30]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Recko-rychle-potrebuje-penize-MMF-reaguje-383903>

14) *Eurosummit: Řecko bude moci začít jednat o záchranném programu* [online]. [cit. 2015-07-30]. Dostupné z: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/eurosummit-recko-bude-moci-zacit-jednat-o-zachrannem-programu/1237227>

15) *Analýza problémů irských bank* [online]. [cit. 2015-07-29]. Dostupné z: <http://www.iir.cz/article/analyza-problemu-irskych-bank>

16) *Irská ekonomika se díky škrťům dostává z krize* [online]. [cit. 2015-07-31]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-62649770-agentura-fitch-zlepsila-hodnoceni-irska>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 – Nízké daně v ohrožení	46
--------------------------------------	----

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 – Vývoj členské základny Fondu.....	24
Tab. 2 – Poměr hlasů nejvyspělejších členských zemí.....	25
Tab. 3 – Rozhodnutí vyžadující většinový počet hlasů	26
Tab. 4 – Přehled vývoje hlavních makroekonomických ukazatelů	39